

KÖZMŰVELŐDÉS

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulaféhevár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	Kor
Félévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	?
Negyedévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	?

— Hirdetések díjazás szerint.

Koalíció és véres tüntetés.

Hazánk fővárosában felvillant az első véres tüntetés fegyvere. Eldördültek az első vész hirdető forradalmi ütegek és megsebeztek minden keresztény s magyar szívet. Nincs többé: „Talpra magyar!” Ezeréves hazánk egykor szent és büszke bástyái mellett sehonnai Marseillais dübörgő akkordjai közé vegyül a világmegváltó vezérek kiáltása: „Le a magyarral s tovább az anarchiáig!” A trón körül Titánok és fellegek harca dül, cedrusokat tép a szenvedélyes orkán s a társadalom felszínére véres hullámokat sodor.

Ó, mi balgatag Pygmeusok lent a társadalom mélységes völgyeiben, hogy nem látjuk, hogy nem tudjuk, hogy nem veszünk szívünkre, hogy előttünk az idő szürke homokóráján egy történelmi korszak pergeti gyöngyeit, hogy küzdelmes életünk összeesik a legexcentrikusabb és megdöbbentő ellentétekben gazdag korrall, melyet Klio egykor isteni gyönyörrel s fenséges gúnyjal fog levéni tábláira!

Még jóformán szét se tudott foszlani

a közelmúlt szomorú emléke, felzavart a lelkünk heves dobbanása még el sem csendesedett. Hiszen csak most vala, hogy a honszerető és alkotmánytisztelő magyar nemzet kezeiben összeroppant az abszolutizmusra hajló liberális Tisza-bálvány. Lethargikus álmából föleszmélt a társadalom, a régi kulimász szaggal, elvekkal és korrupciókkal telt kormányzások felett nagy és szent ítéletet hozott a nemzet. Villámcsapással süjtötte le a liberalizmus ösztövért troglodytáit, a fenséges nép öblösszajú proletárjait, a magyar állameszme optimista harcosait. A szemekképrázató liberális költőtanács vége szakadt. Koncesszió, korrupció, kloture, táp, érdek, panama, misztifikáció megszűnt. A keresztény alapokon nyugvó, történelmi jogfolytonosságon fejlődő, intézményeiben és erkölceiben tiszta kezű magyar nemzeti politika herkulési küzdelmek után feljutott a sokszor megbecstelenített kormányrudhoz.

S ezzel a történelemnek eddig páratlan lapjára fordítottunk.

A gondviselő Isten keze intézkedett és

a vészben csodálatos összetartást adott a lelkeknek. Mint tájfun torkában a küzködő hajó, a nemzet összpontosította minden erőit, hogy létét, szabadságát, tisztá erkölceit biztosítsa. A pártok megértve mil-liók imádságát, egyesültek, koalíciót alkottak, hogy kulturális, nemzetgazdasági és keresztény nemzeti eszme szempontjából, uno corde et animo, megvédjék a hazát.

A következmények evidensül, véres kézzel és véres arccal mutatják most azt, mit Apponyi nagy lelke a koalíció tisztább perspektívájú tagjaival előre látott, előre tudott, a miért Tyrteus gyanánt járta be az országot, hogy megalkossa a koalíciót, a keresztény nemzeti összetartást. Megmutatta az első véres tüntetés azt a sötét hadat, melyet állambontó túlkapásaiban már a természetes jogrend elvénél fogva le kell fegyverezni. De megmutatta azt az epikureus tábor is, melynek önző érdekeit bölcsen és összpontosított eréllyel harmoniába hozni a keresztény Magyarországgal, hogy keresztényi jellegűnk

TÁRCA.

Ibolyát találtam . . .

Ibolyát találtam,
Szende kis ibolyát;
Remegő szívemet
Boldogság fogja át.

Pacsirta is dalol,
Énekét halgatom:
De kedves kincsémet
Én el nem hagyhatom.

Nyílnak a virágok
Mosolygó sugárban:
Szép kicsi ibolyám
Ne hervadj el nálam!

Nem hervad el nálam
Drága szép virágom:
Most adom annak, ki
Legszébb e világon.

Neked óh! örök Szűz
Szívből felajánlom:
Kérlek, add, legyen majd
Üdvös a halálom!

Fürti.

A Mozók.

Jó öreg volt, mintha lelke lett volna, pedig csak párja volt szegénynek. Sohasem felejttem el. A gyermekkori emlékek mindig édesek és maradandók, habár gyakran csekély értékű tárgyakra vonatkoznak. A Mozók sem volt valami fejedelmi híres vadász kutya, csak falusi komondor, de még sem felejttem el, mert sok vig perceket szerzett nekünk gyermek koromban. És meg kell engedni, hogy okos állat volt. Ezt nem csak én mondom, mert gyermek koromban az öreg emberek is gyakran mondogatták, hogy okos állat a Mozók. Télen szerre vette az udvarokat, hol gyermekek voltak. Szivesen fogadták mindenütt. A házőrző kutya-öröknek sem bántották sehol. Meghajoltak érdemei előtt és bántás helyett fark csóválgatással hizelegtek neki. Nyáron az utca volt az ő birodalma.

Semmi gyermekjáték nélküle meg nem történt. Ha szekerét szerezhetünk, befogtuk szegényt lónak és behálóztuk hám gyanánt minden elképzelhető pánlikákkal, spárgákkal és kötelekkel. Még zabolát is tettünk szájába. Mindent eltört, sőt huzta a szekerét teljes erejéből, pedig némelykor oly soáan telepedtünk reá, a mennyien éppen elfértünk rajta. Midőn város-geges játékunk volt, érdeklődéssel végig nézte. Ha farkast és bárányt játszottunk és a farkas megfogta a bárányt, ez pedig esetleg sirni kezdett, az öreg Mozók nem vette tréfára a dolgot, ment a farkas felé, haragos morgást intézett. Kulesdugós játéknál mindig utánunk balagott s nem egyszer fedezte fel az eldugott kulesot. Midőn a rét ösvényeim hajszoltuk egymást, világ kincséért el nem maradtott volna tőlünk. Csak közbe-közbe jelentőségteljesen pöf-fentett egyet-egyét, nyilván azt akarva mondani, hogy nem kullogott ő mindig így hátul: volt ő is valamikor jó futó. Megjutalmaztuk rendszeren, mert virágokat tüzdeltünk lombos szőre közé, sőt még koszorú is kötöttünk nyakára. Kedvenc foglalkozásunk volt a réti szép patakban megfürdeni. Az öreg velünk volt, azonban nem tud

ELSŐ SZENT ÁLDOZÁSI EMLÉKKÉPEK, valamint mindennemű szent képecskék

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivitelben, magyar, német vagy tót szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók Buzárovits Gusztáv könyvkereskedésében Esztergomban. — Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

és nemzetiségünk hegemóniáját biztosítsuk itt a hazában, Szt. István országában.

Ez a koalíció és törekvése. Ez a keresztény magyarok ihletett, fenkölt gondolkozása, dolgozó, küzdő, ősi hithez, ősi magyar dicsőséghez hithű tábora.

És ott lent, ott az utcán streikoló, romboló, tomboló, félvezetett, felbérlett, megvesztegetett misera plebs delirium a puskapor felhőkben.

Disszidensek és radikálisok, nemzeti-ségek és horvátok, nemzetközi demokráciák és nemzetközi szocialisták, ezek alkotják az ellentábort, az antikoalíciót. A magyar Olympusról, a nemzet igazságos keze által letaszított félistenek jöttek hozzájuk, hogy kiéhezett és rongyos vállakon ismét a hatalom nektárjához emelkedjenek, hogy elnémitott ajkaik helyett e proletár sereg ordításában szóljanak és visszásírják az elvesztett dicsőséget, az uralmat, a minden igazságot és jogot tipró diktatúrát, a bűneiben megfullasztott liberáldespotizmust.

Az oláh agitátor és a nagy magyar nemzeti eszme hőse: Lukács és Lengyel. A nemzetiségévő akrobata és a tüzes horvát: Bánffy és Supilo. A magyar eksz-minister és a kozmopolita zászlórnas: Kristóffy és Vázsonyi, e feltűnő s lebukó üstökösök, ime egy táborban, egy cirkuszban, egy plaustrumon, egy elvben és egy cselekedetben!

Ó! talán róluk zengé egykor keserűen a költő: „Szegény hazám! neked kevés van ilyen csillagod!” (Petőfi.)

Talán róluk jövendölé a prófeta látónoki szelleme, hogy „a farkas a bárányfal fog lakni, a párdúc a gödölyével együtt fekszik; a borju, oroszlán és a juh együtt lesznek; az üsző és a medve együtt legelnek és az oroszlán, mint az ökör, polyvateszik.” (Izai. XI. 6, 7.) Tűz és víz egygyé lettek. Heródes és Pilátus barátságot kötöttek.

Miert? Mi célból?

Fennen hirdeti Kristóffy rettentően vakmerő ajkakkal: „Politikai nemzetellen kell szövötközni az egész szabadelvű polgárságnak, liberalisoknak, demokratáknak és radikálisoknak egyaránt, sőt a nem magyar ajkú polgártársainknak is. A koalícióval szemben antikoalíciót! Ez a jövendő útja. És ezen útra azon tiszteletreméltó férfiaklesznek hivatva rávezetni a nemzetet, a kik nemrég egy nagy guvernementalis többség élén állva az ország ügyeit *szabadelvű szellemben* fejlesztették.”

Fáj, ó fájt tehát az indifferens lelkű liberálo-absolutizmus végleges bukása, halála. És annak feltámasztására kell egyezni, reakciót teremteni, antikoalíciót alkotni; annak a bűnös korhadt politikának érdekében kell Isten és a haza ellenségeivel szövötközni, tüntetni, forradalmi szenákat rendezni, a közcsendet, minden igaz magyar és keresztény szívet

felháborítani: az uralmi trónért, ha kell, az ördöggel is szövötközni!

Azonban. Legyenek meggyőződve a trónfosztottak, velünk nem fogják elhíttetni, hogy a nemzetközi szocialisták és demokratákkal, a girondisták szerepére vágyó radikálisokkal, az obstrukcióban megfulladt horvátokkal és egyéb állam-bontó elemekkel megszilárdítják a magyar alkotmányt, fellendítik a megcsökölt kulturát és biztosítják a törvényhozás keresztény és magyar jellegét. Mert mi tudjuk, hogy az utcán kiontott testvéri véresek boszúért kiáltanak az égből, undort, megvetést, ítéletet szűnnek a nemzet szívében. Mi tudjuk, kiknek kell tartanunk azokat, kik Istenünk és forrón szeretett hazánk ellenségeivel szövötközni tudnak hatalmi érdekekért. Mi tudjuk, hogy előttünk áll az örökösmentő kereszténység, országunk talpköve és az istentagadás szétbontó szelleme, az indifferens államhatalom; a magyar állameszme megszilárdítása és a kozmopolitizmus nívánája; a bölcs és békés országglás, a véres tüntetések kardja és gilottinja: koalíció és antikoalíció. Választanunk kell hazánk haladása vagy bukása, Szt. István országának élete vagy halála fölött, koalíció és abszolutista-szocialista nemzetiségi-atheista kormány között.

És mi választunk, hogy ne legyen többé: „Le a magyarral!” hanem a hányszor kell, annyiszor „Talpra magyar!”

—i—s dr.

tuk reá venni, hogy fürödjék. Vagy irtózott a fürdéstől, vagy pedig kötelesség érzete tartotta vissza. Ő ugyanis minden felszólítás nélkül őrizte ruháinkat, míg mi fürdöttünk. Minden erejét összedelve, megtámadta azt, ki közeledni mert. Úgy heveredett le a parton, hogy a vizet és benne minket láthasson. Mihelyt esintalankodás közben valamelyikünk sivitani vagy sirni kezdett, azonnal idegesen sietett a vészhang felé és haragosan morgott. Ha észrevette, hogy nevetünk, megszűnt haragja. Többször ugyanis szándékosan sivitottunk, hogy lássuk mit csinál az öreg. Békát is dobunk feléje sokszor, mit nem szívesen fogadott.

De nem voltunk mi sem hálátlanok iránta. Minden ételünkből adtunk neki. Különösen szerette a palacsintát. Mihelyt ünnepnapp volt és valahol palacsintát sütöttek, mit elárult a szétterjedő jó szag, azonnal szemfüles lett, várta, hogy hívja valaki. A meghívást ritkán is felejtettük el. Eljött szerényen és az ereszt alatt meghuzta magát. Mintha tudta volna, hogy ilyenkor a háziasszonyt nem szabad zavarni, ha idegen jött, azt szemrehányóan megugatta. Anyára nem volt ő tolokodó, hogy a házba sok hívás után is nehezen jött be. Azonban ilyen alkalommal nem tudta eltitkolni azt a vágyát, hogy a gyermekek bár egyszer jönnének ki a házból, mert igen gyakran vetett epedő pillantásokat az ajtó felé. Ilyenkor tudnillik a gyermekesereg, ha erélyes az anyjuk, tisztességes távolban csendesen várja az első palacsinta

megsütését, mert az rendesen a gyermekeké. Ha ezt az anya közöttük kiosztotta, volt igen nagy öröm és rohantak vigan a szabadba, büszkén harapálva a jó ízű falatokat. Így tettünk mi is. A gyermekesereg zajongására megmozdult az öreg Mozók. Ő is részesült a jó falatokban. Egyik oda dobta az ajándék falatot, hogy fogja ki az öreg, mi gyakran sikerült is neki. A másik gyerek kezéből nyujtotta neki a megérdemelt osztalekot, mit ő szépen, óvatosan vett el. Homlokára is tettünk egy-egy darabkát, mely orrán végigcsuszva vagy gurulva esett lefelé, mit ő ügyesen esés közben elfogott a mi nagy örömünkre. Sőt kinyitottuk a száját is igen sokszor és oda bétettük a neki szánt porciót, mit csak akkor nyelt el, ha mi megengedtük. Ilyenkor fogait is mint valami nagyképu fogorvosok megvizsgáltuk és megolvastuk. Ő mindezekért soha sem haragudott meg. Úgy látszik, észrevette, hogy tetszik ez a játék a gyermekeknek, s hagyta, hogy teljék benne kedvük.

A kakukkozás igen sok gondot okozott a Mozóknak. Mi gyermekek ugyanis, mikor alkalmas sarat kaphattunk, azt alaposan meggyurtuk, vastag pogácsa alakot adtunk neki, középen mélyedést nyomtunk bele hüvelyk ujjunkkal, belé fujtunk és kólápra csaptuk, mi által nagy pukkanás keletkezett, a sárgogácsa pedig éppen középen kilyukadt. Ez nem éppen szalomba való játék, de nekünk a falusi utcában meg volt engedve, mi legalább úgy gondoltuk és jól mulattunk vele. Az öreg Mozók mindig érdekel

nélte ezen különös játékot s ha alkalmat talált reá, egyik másik sárgogácsát megszagolta, sőt óvatosan első lábával megmozgatta és azután távolabb húzódott, mintha várta volna, hogy felrobbanjon, de az esendesen maradt. Úgy látszik, hogy kutatta a játék titkát, de nem találta ki.

Különös gondja volt reánk, ha a malomárokban fürdöttünk. Mindig az árok alsó részén állott őrségen és nézett minket lihegve és nagy nyelvet kilógatva, no meg a legyekkel is hadakozva. Egyszer ilyen alkalommal egyik vásott gyerekre megharagudott és majdnem meg is marta. Ez ugyanis valahol kerített egy deszka darabot és azt palló gyanánt keresztül tette a malomárkon olyan helyen, hol a víz mélyebb és gyorsabb folyású. A palló mozgott és bizonytalan volt. A vásott fiú kezdett rajta átfutkosni és vissza, sőt hívta a többieket is. Az öreg Mozók nem helyeselte a dolgot és a palló végéhez állott, mindenkire morogván, ki a pallón át akart menni, miért is a vásott gyerek egy darab fával fejére ütött. A szegény öreg ezen bántalom miatt keservesen vonított ugyan, de a palló végétől nem tágitott. A gyerekek csak azért is túl kerültek a patak veszélyesebb felső részén és a palló tulsó felén futkostak a Mozókig és vissza. Később kézen fogva odavittek egy kisebb gyereket is, ki hamarosan belepottyant a malomárokba és a víz forgatni kezdte lefelé a malom kerekéhez, a biztos halálba. A gyerekek azt látva, ijedten és gyáván

A katolicizmus márciusi napjaihoz.

Igy van ez. A nemzetek történetében van egy-egy fénypont, ha mindjárt csak egy dicsőséges nap is az, melyhez a haladó nemzet vissza-visszatér, mert tulajdon erejét, nagyságát látja abban a pontban, multjából lelkesedést merít, jövőjére reménnyel néz annál a pontnál s ha talán máskor nem is, de ott — mondjuk, hogy boldog, mert annak esodás nagysága, szépsége tölti el egész valóját.

Igy gondolom én Márc. 15-ét. Hiszen ezen a napon a márciusi hősök lelkesedése tölti el mindenkit, a márciusi események emléke a jelen állapotok tudatát is elnyomja.

Óh, mennyi erőt, mennyi lelkesedést mutattak akkor az újságok durva lapjai; mennyi szebb, munkásabb jövőre mutató reményt a lelkes beszédek, akár szobortalpatzatokról, akár az intézetek pódiumairól hangoztak is azok el?!

Ha azok az újságok és beszédek mutatnak a mi viszonyaink igaz képét, azaz ha az a lelkesedés csakugyan tettekre váltódna fel, ha ismét belezökentünk a hétköznapi életbe! Óh, akkor ez a nemzet páratlan volna, hősöknek nemzete volna. Elfacsarodik az ember lelke, ha arra talál gondolni, hogy mindez a lelkesedés szülte frázisolás.

Nem tehetek róla, mikor az araszos nemzeti színű szalagokat láttam, folyton ott kísértett körülöttem a gondolat, mint Madách Luciferje Ádám körül; de lelkesen tüzzük ki a nemzetiszín szalagokat s teszünk fogadalmakat, de mikor a sajtóegyesület alamizna fillért kér, el-savanyodva kotorászunk feneketlen zsebünket; apostolkodni kell a népszövetség érdekében: mindnyájan a mellettünk állóra nézünk, — de bár ezt is megtennénk.

Nem akarom semmiben kicsinyelni szép tradícióinkat, hisz nem érdemelném azt a gyönyörű háromszínt, de gyenge dolog, ha azokat a tradíciókat közönységünkre vagyunk kénytelenek akgatni, hogy egy napig lelkesedhessünk, díszelgessünk. Mesterségesen felforralt lelkesedés ez.

Ne keressük a 15-iki lelkes ígéretekben a

szétfutottak, közben egyik-másik éktelen sirást és kiabálást hallatva. A molnárné kiszaladt a malomból kutatni, hogy mi a baj. És ime látja, hogy az öreg Mozók a malomárókban erősen forgolódnak, végre valami vizes ruhafelét kicipe a partra, leteszi és nyalogatja. Közelebb megy és látja, hogy a kutya gyermeket húzott ki a vízből, kinek szájából ömlik a víz és tikácsol. Majdnem megőrült a molnárné ijedtében. Majd felkapta a gyermeket, megismerte és haza vitte édes anyjához a szomszédba. Az öreg Mozók örvendezve bicegett utánuk és nagy becsület volt a háznál, honnan három napig el sem távozott. A kifogott gyerekből később igen ügyes katona lett. A Mozók ezért a eszászárólt megerdemelt volna egy kis jutalmat, de akkor már nem élt. Hivatásának lett áldozata. Ugyanazon évben késő őszön a farkasok juhokat lop-tak, majd elvittek két juhászkutyát is a közeli mezőről, hol a juhászár volt. Az öreg mintegy indignálódva a fiatal juhászkutyák sorsán, ki-ment önkéntesen, hogy megvédje a juhokat. A juhászszorok örömmel fogadták és vacsorával is megtisztelték. Éjjel felébredtek az öreg uga-tására és reggelig virrasztva megolvasták a ju-hokat. Juh egy sém hiányzott, de az öreg Mo-zókot soha többé nem látta senki.

— s — e.

mi viszonyaink képét, nem azok az igaziak. Né-zegessék meg a „Közművelődés“ megelőző szá-mait; vezércikkben, tárcában, iránycikkben, min-nenütt azt látják: elmaradtunk, tespedünk; a magyar katolicizmus márciusi napjait éli s Magyarországon egy kis része messze elmaradt ezektől a márciusi napoktól; ezek mi vagyunk, e z a kép mi jól eltalált képünk.

Panaszkodunk, hogy a „sajtóegyesület“ számára már egy millió koronának kellett volna összegyűlnie s csak 80 ezer korona gyűlt össze!

Hát ebből mennyi a mi áldozatunk?

Bizony a névsorban minden száz között látni egy-egy ismerős nevet 2 — usque 5 ko-ro-náig. (Na, na, van több is! Szerk.)

A papnövédek 50 koronát gyűjtögettek össze, ki tudja milyen áldozatok árán? nekik is nehezen eseppen, és . . .

Gondolkoznak csak azok, kik 5—10—50 koronát meg sem éreznének. Az alföldön egy ministrans kis fiú vikeresztkor gyűjtött: elkül-dötte a sajtóegyesületnek, és . . .

Gondolkoznak csak erdélyi kath. férfiai: áldozatot tanulni nem szegyen, ha mindjárt kis iskolágyerektől kell is azt tanulni.

Az „Új lap“, az „Alkotmány“ igazi öröm-mel írják mindennap, hogy a népszövetség iz-mosodik, gyarapodik; de vajjon hány gárdát állítottunk mi annak a népszövetségnek zász-lója alá?

Hát mi nem tudunk semmiképen tovább menni a pózolásnál?

Hiszen ez a föld az igazi, tettevaló lelke-sedés földje volt mindig, épen a 48-as idők s Gábor Áron ágyúfi fényes példája ennek.

Vagy csak akkor tudunk lelkesedni, ha na-gyokat pukkanó ágyukat süítőgetnek el?

Óh, hát minden ember azt várja, hogy katolikus becsületünk hajánál fogva ráncigálja előre s úgy kiáltja a fülébe: reád is úgy szük-ségem van, mint Aponyi Albertre; téled is ép olyan joggal várom, hogy ne engedj kigúnyolni, kicsúfolni, — mint a kegyelmes Uraktól!

Mi az oka annak, hogy a sajtóegyesületnek is, népszövetségnek is ügye hidegen hagy b e n n ü n k e t ?

Úgy gondolom az, hogy a lelkeskedő pap-ság nem vette kezébe egyiknek sem ügyét (még ezt nem lehet mondani! Szerk.) Nem szemrehányás akar ez lenni, nem kérdőrevonás, hanem egy-szerű vélemény, mely ha igaz, ennek bizonyára oka van.

Hallottam, hogy ez az ok az, hogy a jó öreg plebánosok, kiket csendesebb idők nevel-tek fel, kikben a parochiák békés élete nyugod-tabb világnézetet teremtett, — idegenkednek a mi harcasi taktikánktól, újdonságainktól: „Sajtó-egyesület“, — „Népszövetség“! Minek ezek, eddig megvoltunk nélkülök, ezután is meg-leszünk!

Ne mondják kérem, hogy ez az ok, ez nem lehet igaz. Megengedem, hogy a fizikum béké-sebb időkből maradt ránk, de az a papi lélek, melyet az Úr Jezus táplál nap-nap után, az nem lehet közémbős, annak mindig ifjunak, élénknek kell lenni s ha észrevette, hogy mivel védheti meg egyházát, becsületét, megragadja azt az eszközt, legyen az prédikáció, vagy saj-tóegyesület, vagy népszövetség.

Akik nem ismerik a mi Oltáriszentségünket azt mondják: ez frázis; ha ismerik, azt mond-ják, ennek így kell lennie!

Nem az öregség, elmaradottság hát az ok. A 48-as hősök, ha nem tudtak már lábukon állni, széken vitették magukat a csapatok előtt. S ha ma ez nem így van, annak oka van.

Másoktól hallottam, hogy azok, kik külöm-ben tennének, áldoznának, még bizalmatlanok,

hisz annyiféle mozgalom indult meg már a mult-ban s annyiszor esalódtak. Nem elég ok ez sem; a népszövetség fölött a püspöki kar s világi nagyjaink örökdnék, nem elég biztosíték ez? (B i z o n y o s, hogy nem ártana határozottan kör-vonalozni, kik kezelik a pénzt s kik az ellen-örzők! Szerk.) A sajtóegyesület jövőjét épen azzal tesszük kétesé, ha mi magunk is bizal-matlanok vagyunk iránta.

Még valanit hallottam.

Igaz, hogy a népszövetség nálunk gyenge lábón áll, igaz, hogy a mai utalványaink nem sok gondolat okoznak a sajtóegyesület pénztá-rának, de — nem járnak elüljő példá-val azok, kiktől pedig várjuk a jó példaadást.

Hiszen eléggé meg vagyunk áldva a kepe-rendszerrel s a periferiákról, hol ezzel bajlód-nak éven át — természetesen mindenki a na-gyokra néz.

Ismét nem szemrehányás, sem kérdőrevonás ez, hanem egy egyszerű tény.

Indítsanak azok, kik után mennünk kell, hi-szen honnan vegyének egyebünnen lelkesedést.

Nem elég biztatni, lelkesíteni vagy elégi-kus panaszokba törni, ha nincs eredmény.

Tenni és tenni!

De hát ez is lehet-e elég ok annak men-tésére, hogy mikor a magyar katolicizmus megmozdult — mi elmaradtunk.

Az a sajtóegyesület, népszövetség nem Apelles eszmája, hogy mindenki a bibit keresse rajta, hanem jó magyar penge, melyet, ha az Isten is úgy akarja, ősi székely virtussal kell megforgatni.

Hiszen az a sajtóegyesület nem kér száz-ezreket, hanem alamizna fillért. Leszáll Korjo-lán, hogy seibevel esdjen voksokat a néptől. Az élet megmutatta, hogy ez nem paradox. A sajtó, a nagyhatalom alamizna fillért kér, mert iga-zán rászorul.

(Beküldetett.)

Kath. Népszövetség.

A kath. népszövetség feladatai és eszközei.

(Vége.)

Most a tejszövetkezetünk az erdélyi rész legvirágzóbb szövetkezete 58000 K. évi bevétel-lel.

1906. évben, éppen jókor megalakítottuk a hitelszövetkezetet. Ez is nehezen jöhetett létre, mert a községben több vagyonos és pénzes ember lévén — akadályozták, mert magánér-dekeikkel nehezen tudták összeegyeztetni. Alig találtunk 30 gazdát az alakításra, ma már 176 tagja van.

Nagyon bevált és nagy szükségünk volt reá, mert e nélkül nem tudtuk volna 1907. évben szervezni a 96 tagból álló párcellázó társaságot és épen a mult évi nyomasztó pénzügyi viszonyok között nem tudtuk volna a 423 hold terjedelmű Pátrubány-fele birtokot megvásárolni 154000 korona vételáron, de főleg nem tudtuk volna pénzügyileg lebonyolítani, de a hitelszövetkezettel közmegelegedésre sikerült és rendben van az egész ügylet.

A folyó év elején megalakítottuk az állat-biztosító szövetkezetet, mely most van fejlődés-ben. Reméljük, hogy ez is jól beválik. Erre is nagy szükség volt. Ennek erősítésére nagyon jótékony hatással van a virágzó tejszövetkezet, mely 159 tehén számára első minőségű legelőt is rendezett be.

A hitelszövetkezet alakítását hathatósan

elősegítette a fogyasztási és értékesítő szövetkezet, számos üzletész jegyzéssel emelték a központtal szemben hitelképességét.

Most ezen szövetkezetek egymást kölcsönösen támogatják, egymást erősítik. Érdek összeközös nincs közöttük.

Az a kérdés: hogyan lehet egy községben, mely vallásilag vegyes, ennyit alkotni és virágzó állapotban fentartani?

A felelet az: az erők nem egymás ellen használtnak vagy jobban mondva vesztegetnek el, hanem közhasznú intézmények létesítésére és fentartására vetnek igénybe. Nálunk nincs veszekedés, nincs visszavonás, hanem egyetértés. Már pedig köztudomású, hogy egyetértéssel kis erők is nagy jót hozhatnak létre.

Hogy pedig a közszellem minél józanabb, minél emelkedettebb legyen, 1907. ápril. 1-től óta közös elhatározás folytán vasárnap és ünnepeken minden keresma egész nap zárva van, még kiadni sem szabad semmi észbontó, szellemet és egészséget rontó szeszes italt.

Mindezek után önként azon véleményünk támad, hogy azon község lakossága boldog.

Vajjon úgy van-e? Úgy van!

Ezen községben minden józan és munkás egyén boldogul. Innét nincs kíváncsorság, hanem inkább bevándorlás, megtelepedés. A ki itt töltött habár mint eseléd is egy évet, nem mégy ki a községből, itt jól találja magát, biztosítva van munkája után józanság mellett létezése.

Távolról sem volt szándékunk dicsekedni, mert megvalljuk és nem tagadjuk, hogy csak Isten kegyelmével tehetjük ezeket és csak Isten kegyelmével tarthatjuk fenn.

Ezen szavaknak csak az a célja, hogy más községeknek is mutassa a jólétre vezető utat és a kath. népszövetségnek jelezze az irányt és feltüntesse azon eszközöket, melyekkel népboldogítási célját elérheti.

Mert ne feledjük, hogy Németországban is azért oly hatalmas a népszövetség, mert a különböző szövetkezetek segítségével virágzó állapotba juttatta a községeket, melyeket a keresztény szellemtől áthatott főúrak és más intelligens egyének kerestek fel és fáradhatlan ügybuzgalommal mutatták a jóléthez vezető utat és beláttatták a néppel, ha ő segít magán, az Isten is megsegíti.

A mai anyagias világban hasznót vár a nép a koronája után. Már szép szóval nem elég-szik meg.

Többé kevésbé mindig is így volt, még az első keresztényeknél is. Nagy szerepet játszott a vágy Krisztus által szabad állapotba és megélhetési módhoz jutni. Az Úr Jezus azt mondta tanításai után az öt híven követő és öt jó szívvel hallgató népre vonatkozólag: Szánom a sereget! És csodát művelt, hogy a népet jól tarthassa, testi szükségletét is kielégítse.

Példát hagyott nekünk is, hogy mi is így tegyünk,

Nagyon sok módunk és alkalmunk van nyomorral küzdő népünkön segíteni.

A kath. szövetség feladata, hogy változás legyen egy tekintetben, más tekintetben és minden tekintetben.

Mert csak azt hozom fel: minő elkeserítő azon tudat, hogy legtöbb kath. jótékony célú föld és tőke nem katolikus jóra való népünk segítségével, támogatására szolgál, hanem Krisztustagadó, ócsárló, rágalmazó, hitetlen ellenségeink gazdagodnak azokból.

De ezekről a jövőben!

Szabó György.

Társulatunk választmányi gyűlése.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulatválasztmánya f. é. március hó 21-én a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium első emeleti tanári termében rendes gyűlést tartott, amelyen jelen voltak: Pál Antal elnök, Tamási Áron, Kovács Lajos, Körödy Péter dr., Zlamál Agost, Péter János dr., Körödy Imre pénztáros, Király Gáspár ellenőr és Kárpiss János titkár.

A mult gyűlés jegyzőkönyvének tudomásul vétele és hitelesítése után Péter János dr. előterjesztette, hogy a pénztárvizsgáló bizottság a rovacsolást elvégezte és a pénztárt rendben találta, mire a választmány a pénztárosnak az ideiglenes felmentvenyt köszönettel megadta. Ezután Körödy Imre pénztáros bemutatta a társulat pénztárának forgalmát 1908. január 1. március 21-ig a következőkben:

A) Bevételek:

1. Előfizetési díjakból	509— K.
2. Rendes tagsági díjakból	251— "
3. Pártoló tagsági díjakból	110— "
4. Mult évi pénztári maradvány	1534 —
összesen:	88534 K.

B) Kiadás:

1. Papp György nyomdásznak a „Közművelődés“ című lapért január és február hóra	405— K.
2. Ugyanannak meghívókért 10 K. és 2 évi lappeldányok bekötéséért 4 K. összesen	14— K.
3. A gyulafehérvári takarékpénztárba 6438. sz. b. könyv szerint a forgalmi tőkéhez esatoltatott	200— K.
4. Nyugta bélyegekre	28 K.
5. Pénzgyűjtőnek farsági díjában	6— K.
összesen:	62528 K.

A kiadást a bevételből leutvé marad pénztári készlet . . . . . 26006 K.

C) Vagyon állapota 1908. márc. 21-én.

a) Pénztári maradvány	26006 K.
b) A gyulafehérvári takarékpénztárban és pedig:	
1. Alaptőke 1261. sz.	
b. k. szerint	61138
2. Forgalmi tőke 6438. sz. b. k. szerint	32863 94001 K.
c) Adóselvélben követelés	408777 K.
összesen:	528784 K.

A választmány a jelentést köszönettel tudomásul vette. Körödy Imre pénztáros jelentette továbbá, hogy a nyilvántartási főkönyvet megcsinálta és három évre az elszámolást elvégezte. A főkönyv alapján névszerint sorra vették a hátrálékos tagokat, nemkülönb az előfizetőket is, kiket mind tartozásukra figyelmeztetni fognak. A buzgó pénztárosnak, ki a főkönyv elkészítésére elismerésre méltó fáradtságot fordított, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. A titkárral elkészítették a tagsági főkönyvet. A cserepeldányok ügyét is rendezik. A szerkesztő közvetett bejelentésére Gegő Simon, petrozsényi s. lelkész a társulat rendes tagjának fölvetették. Ezzel a gyűlés hosszas tárgyalás után 6 1/2 óraker véget ért. A jegyzőkönyv hitelesítésére fölkiérték Tamási Áron, Kovács Lajos és Körödy Péter dr. válltagokat.

Kárpiss János,
titkár.

H I R E K.

Tanulság.

Már hozzászoktunk, hogy a szociáldemokrata összejöveteleken a csuhásoknak ígérgetnek köteleit és más hasonló földi jókat. Katolikus lapjaink számtalanszor hívták föl az ilyen forradalmi hangokra a hatóságok figyelmét. De jól tudták a gavallér demokraták, hogy a csuhások elég védtelen társadalmi osztályt képeznek, hát ezt szemelték ki bátorságuk és piszkos szájuk kipróbálására. Az unalomig olvashattuk a kath. sajtó jóslatait, hogy a csuhásokon begyakorolják a demokraták az ő jelszavaikat, de nem állapodnak meg náluk. Nem eselődünk. Március 15-én a szociáldemokrata fölvonulás alkalmával már egyik másik miniszternek is följajlingatják a köteleit, amely eddig csak a csuhások privilégiuma volt. Tanulság: csak türelem, csak bírkatürelem! Ne nyugtalankodjék a hatóság, hiszen ha lassan is, de eljön az ígért s ha elől a csuhások jönnek, majd kerül sor rájuk is. Lám, vannak még nyugodt és böles férfiak, akik holmi népszövetséget s kath. egyesületek alakításával nem akarják zavarni a demokrata terjeszkedést. Kár is volna, hisz akkor kenytelenek leszünk „ágyban párnák közt halni meg“ s legfőkébb csak unokáink részeshülhetnek abban az élvezetben, hogy a sokszor megígért kötelhez és a hagyományos lámpavashoz a demokraták jövőtől mint függelék hozzájárulhassanak. Azért csak türelem és türelem!

— **Személyi hír.** Püspök urunk mult esü-törtökön Döbrössy Alajos pécsi kanonok és Lollok József lazarista atya társaságában székhelyére visszautazott. Gróf Majláth Györgyné leányával ugyanaz nap a déli gyorsvonattal el-távoztak városunkból. Faludi István jezsuita atya, ki nálunk a gimnázistáknak és az oltár-egyletnek tartott lelkigyakorlatot, Marosvásárhelyre utazott, hogy ott a diakoknak és a zárda növendékeinek lelkigyakorlatot tartson. Lollok József és dr. Fejér Gerő szombaton Zalatnára utaztak, hogy ott öt napos missziót tartsanak és egyszersmind a népszövetséget is megalakítsák.

— **A kegyelmes püspök** úr vasárnap meglátogatta a kispapok E. I. Iskolájának gyűlését, meghallgatta annak főbb pontjait s egyuttal a multkor beadott szavazatok eredményét is kihirdette. A legnagyobb örömmel mondta, hogy a szavazatokban szép egyértelműség volt. A IV. évről Paál Mózes, a három alsó évről Angi Dénes II. éves fog menni. Meg egy meglepetés is tartogatott kispapjai számára, azt t. i., hogy még egy harmadikat is küldeni fog, ki egyuttal a „Közművelődés“ hivatalos tudósítója lesz; ez pedig Csipak Lajos III. éves. Az utasoknak nagyon praktikus tanácsokat adott.

— **Misszió Zalatnán.** A 84 éves lazarista aggyastyán, a mi kedves Lollok lácsink, ismét Erdélyben van. Püspök úr hozta magával szelbő béreceink közé a mult héten egy kis üdülésre. A jó öreg, kinek munkakedvén, szellemi erőin nem tud kifogni az idő, meg is kezdte f. hó 21-én Zalatnán a vakációt egy 5 napos misszióval. Fejér Gerő dr. főgimn. tanár kíséretében szombaton indult el Zalatnára udvari fogaton; délután már nagy hívő közönséget hangolt bűnbánatra lelkes szent beszédével, melynek gyümölese a gyónók nagy száma, kiknek 5 napon át állott harmadmagával rendelkezésére. A szép, eredményes misszió 25-én délután fejeződött be.

— **Ünnepély a papnöveldében.** Március 15-ének lelkes ünneplői közül nem maradtak el

a papnövendékek sem; kegyeletes, kedves kis ünnepély körében az irodalmi iskola díszgyűlést rendezett. Ünneplésük nem volt hangos, de annál őszintébb; két zenepont közt két felolvasás, egy beszéd és egy szavalt. Ünneplésük különben mint rendesen, csak szűkebb családi keretek közt folyt le. Kiemeljük Pál Mózes költői megnyitóját és Csapák felolvasását, melyben párhuzamot vonz Rákóczi és Kossuth között. Az egész ünnepélyt a komoly, férfias hang és lelkesedés fonta át.

— **Gyümölcsoltó B. Asszony** napját szép ünnepélyességgel ülték a katedrálisban. A téli hidegek miatt már rég nem tartott szolemnis mise volt; a növendékipapok énekkara Schweicer gyönyörű miséjét énekelte, betétül Resch L. György karnagy híres „Ave Mária”-ját. Az ünnepi szt. beszédet Zomora Dániel praelátus kanonok mondta. A papnövendékek „bücsűnapja” volt a tegnapi nap: a kis kápolna titulusának ünnepe.

— **Halálözások.** Megdőbbenve vettük a táviró jelentését, hogy Várterész Antal gyermekújfalvi lelkész hosszas szenvedés után meghalt. — Nagy Dezső, a status jószágigazgatója mult hétfőn hirtelen, munkaközben szívvelhűdés következtében elhunyt. Nyugodjanak békeben! — Már erősen megindult a kérvényezés, pályázat, utazás a megüresedett igazgatói állásra.

— **A székesegyház restaurálási munkálatait,** melyeket a mult évben késő ősszel megszakítottak volt, az idén közvetlenül a husvétünnepet után folytatni fogják. Ugyanis a jelenleg urakodó éjjeli lehűlések a munkálatokat veszélyeztetnek s épen ezért az építést vezető szakközvegyek jónak látták a javítások folytatását az enyhe tavaszi időig halasztani, amikor aztán teljes erővel látnak hozzá a nagy munkához.

— **Álom.** Oly szép volt ez az álom. A várból a felső kapun kiérve, gyönyörű fásoros sétány között vezet az út, közben-közben zöldre festett padok, zöld bokrokkal körülvéve, így vezet az út jó darabig, egy üde forrásig, mit „Királykutnak” neveznek. Az volt aztán üdülőhely, egy kis erdős oázis, gyönyörű fű és virágdísz, padok és asztalok, egy kis házikó, hol frissen fejt hideg tejet és friss kenyeret lehetett kapni, — de az öröm és álom elmúlt s maradt belőle egy poros, köves szemetes út, s egy piszkos mocsár között az elhanyagolt „Királykút.” Vajjon mikor valósul meg ez az álom?? Mikor?

— **Mégis mozog a föld.** Olvasom-olvasom a kath. Sajtóegyesületre adományozók névsorát, oly kevés ismerős névre akadok; de ma megdobbant a szívem az örömtől; halljuk csak miért? Kiss András plébános (Oroszhegy) a sajtó felszabadulásának 60-dik évfordulója alkalmából 200 K., Kalapács Imre ny. plébános (Székelyhódos) 2 K. és 1 Uj Lap részvény. Éljenek!

— **Egy vidéki olvasónk** küldte be a sorokat: Nálunk Erdélyben sok a fürdőhely; aki a nyaralás heteit fürdön töltötte, tapasztalásból tudhatja, mily szükséges ott egy kápolna, mely egész nap nyitva legyen, s mily öröm, ha esetleg pap is kerül oda, ki naponkint miséznek. Az illetékes lelkész uraknak már most, jó levele kell gondoskodni, hogy az a kápolna esinos és vonzó legyen s hogy esetleg oda pap is kerüljön. Ha valamire aztán szüksége van a kápolnának, indítsanak gyűjtést a fürdővendégek között, kik rendesen készségebbek az adakozásra, mint otthon. Egy kis utanjárás, fáradság s a bámulatos siker nem marad el.

— **Apulumi leletek.** A gyulafehérvári múzeum egy néhány érdekes régiséggel gazdagodott. Az u. n. „kutyamái szőlőben” egy oláh

ember megvett egy elhanyagolt, köves részt s szőlővel akarta beültetni. Miközben tisztogatta a földet, több ügyesen kifaragott oszlopfőt, egy nagy kőszirt talált, azután egy fundamentumot. Dr. Cserni Bela, a múzeum fárhadhatatlan öre mindjárt meg is nezte a leleteket s a fundamentum tervrajzát el is készítette. Később egy értekes márvány szarkofagot találtak s most napról-napra több apró tárgyat, esinos amforákat ásnak ki. Dr. Cserni most az ásatás érdekében Pestre utazott, ha visszatér személyesen fogja vezetni a kutatást.

— **Misszió Ehedn.** Megjött a kikelet ismét; de az ehedi hitközségben nem csak a természetre hozott megújulást, hanem hozott egy kegyelemteljes Missziót is, mely által újjá születtek nem csak ezen község lakosainak lelkei, hanem a szomszéd községekben is számosan. A szent Missziót március 9—15-éig Fuchs Gusztáv és Oláh Dániel plébánosok fáradságot nem ismerő odaadással vezették. Munkájukat Isten segédelmével fenyves siker koronázta. Úgy a dél-élelti mint a délutáni szent beszédeken a templom zsufolásig volt tele hallgató közönséggel és feszült figyelemmel kísérték a missziós atyák beszédeit, melynek minden szavából a krisztusi szeretet tündöklött úgy, hogy a szemekből hullottak a meghatottság és bánatunk könnyei. A templom a hajnali óráktól késő estig tele volt gyónókkal, naponta négy-öt lelkiatya gyóntatott, naponként százakat meghalad az áldozók száma. Az utolsó délutáni ünnepélyes körmenet tartatott a legméltóságosabb Oltárszentséggel. Vasárnap azaz 15-én délelőtt megható ünnepség zárta be a szent Missziót. A templom kiesinek bizonyult. A Missziókereszt megáldását magas szárnyalású szent beszéd előzte meg, melyet Oláh Dániel tartott. Azután körmenetileg fehér ruhás, koszorus leányoktól körözve a helybeli lelkész által vezetve vitték az impozáns missziókeresztet a plébániai udvarból a templomba, hol Fuchs Gusztáv megáldotta és főnséges szavaknak a kíséretében átadta a híveknek, mint legdrágább kincsöket, melynek tövében erőt, vigaszt és üdvösséget találnak. Ezután a helybeli lelkész meghatottan mondott köszönetet úgy saját maga, mint hívei nevében a jó atyáknak lelkes fáradozásokért, és következett a szent mise az Oltárszentség kitétele mellett. A szent mise alatt közös szent áldozás volt, a végén Tedeum, és ezzel véget ért az üdvösség napjai. A nép a templomból a plébánia udvarán gyűlt egybe, hogy hálaikat lerójják a jó atyák és plébánosok iránt és könnyezve vettek búcsút a jóságos atyaktól, kik rövid idő múlva utra is keltek. A jó Isten áldása, kegyelme kísérje őket egész életükön keresztül.

— **A székely iparért.** Kormányunk azon akcióját, mely a székelyföldi kisipar fellendítését célozza, Kossuth Ferenc ismét nagy lépéssel előbbre vitte. Ugyanis több székely községben mintaműhelyeket rendeztetett be, hol arra érdemes mesterlegények magukat önállósíthatják és iparüzemet kiván teremtani olyan kis községekben is, hol eddig műhelye senkinek sem volt.

— **Magyarláros.** Szép, lélekemelő ünnepellyel áldozott március Idusán a szabadság kivívása emlékének a magyarlárosi róm. kath. iskola ifjúsága Berezky László, k. tanító vezetésével. Örvendetes tanújele volt itt látható az ifjú nemzedék, a jövő Magyarország nemzeti nevelésének. A minden ízében sikerült s az iskola tevékeny tanítóját dicserő, harmonikus ünnepély a „Hymnus” éneklésével kezdődött s a „Szózat” éneklésével ért véget. — Közben lelkes szavaltok és énekek hangoztak el.

— **A Szeben-Fogaras** espereskerületi pap- és tanítói kar f. évi husvétünnepének

napjára, szokás szerint, böjt V. vasárnapja utáni keddet, vagyis április 7-ik napját tüzte ki, helyeül pedig a nagyszombati belvárosi plébánia templomát. Ugyanazon napon a sz. gyónás elvégzése után s a tárgyhalmaz miatt valószínűleg délután folytatólag a kerületi papság tavaszi koronagyűlését tartja meg a következő nagyon érdekes és korszerű tételek megbeszélésével: Melyek az új elemi katekizmus előnyei és hátrányai. Előadók: Fonyó Pál és Tózsér L. Melyek a papnak kötelességei a sajtóval szemben stb. Előadó: Truppel Győző. A naponkénti sz. áldozásról szóló (1906. II. 1900.) dekretum magyarázata stb., előadó: Prokeup Sámuel. A f. é. márc. 10-én 1471. sz. a. kelt főpásztori rendelet értelmében a kath. népszövetségi ügyek tárgyalása, nevezett rendeletnek felolvasása után. Előadó: Lázár Béla. A nyugdíjszabályzat revíziója. Előadó: Szőcs János. — (Ezen dolgozatokat nem kaphatnám meg? Szerk.)

— **Fogások kerti magvak árusításánál.** Hogy mire képesek a zavarosban halászó emberek, azt legjobban mutatja a magárusítással foglalkozó egyes kereskedők ravaszága, kik máshonnan beszerzett kerti magvaikat a Mauthner-féle árjegyzék folyó számaival jelölik, mert ezáltal azt a hitet akarják kelteni a vevőkben, hogy Mauthner-féle magot kapnak. A közönség ne hagyja magát megtéveszteni; mert akármi-lyen szám van a tasakra nyomva, ha nincs rajta a Mauthner név, akkor az a tasak nem is tartalmazza az általánosan legjelesebbnek elismert Mauthner-féle kerti magot.

— **Gyomorbajokat** és minden oly bajt, mely erjedéssel van egybekötve, leggyorsabban és legbiztosabban a teljesen ártalmatlan „Sirolin Roche” gyógyítja, mely a bükkfakátrány rég elismert gyógyhatásait tartalmazza annak kellemetlen íze nélkül. Meregtelen, nem izgató és jóízű. A gyógyszerárakban kapható.

TAN- ÉS NEVELÉSÜGY.

Ünnepi gyűlés.

Az udvarhelyi róm. kath. esperes kerületi tanítói egyesületi főiskolája március Idusán 60-ik évfordulója alkalmából március 16-án Székelyszentkirályon fenyvesen sikerült díszgyűlést tartott, melyet nemcsak a kiválóan összeállított és kitünő sikerrel előadott tárgyszózat, de az azon megjelent díszes vendégsereg is tesz emlékeztetővé. Különösen emeltek az ünnepélyt megjelenésükkel. Kulicskay Ernő kir. tanfelügyelő, Dr. Demeter Lőrinc járási főszolgabíró, Szabó Gábor vármegyei főjegyző, Embéry Árpád és Németh Gyula főgimnáziumi tanárok, báró Orbán Ottó, Szabó István földbírtokosok, Szász Ferenc az általános vármegyei tanítói egyesület elnöke, számos lelkész és a havasalfői testvérkör igen sok tagja.

Az ünnepély d. e. 10 órákor szentmisével kezdődött, mely után a róm. kath. iskola egyik tantermében begyűlvén, Tamás István plébános Eöri elnök emelkedett szavakkal nyitotta meg a díszgyűlést. A kör által négyes karban előadott Himnusz hangjai után Hlavathy Gizella atyhai tanítónő szavalt Ábrányi Emilnek „Erős hit” című költeményét. Szép szavaltát a közönség zajosan megjelenezte és megtapsolta. Az ünnepi beszédet Bálinth Zoltán etedi kántortartató mondotta, ki magas színvonalon álló beszédjével, érces, csengő orgánumával figyelmet keltett. A négyes karban előadott „Talpra magyar” után ugyanezen alkalmi költeményt szavalt lelkesen Antal János székelyszenttamási kántortartató.

Ezután az ünnepély fénypontja következett: „A szabadság vértanúja” melodráma, melyet egészében a tanítói körnek egyik kiválóan tehetséges és agilis tagja: Gál Imre helybeli kántortanító szerzett. A szöveget remekül szavalta a nagy „szavalómester” Bálint Józsi oroszegeyi tanító, kit harmoniumon maga a szerző kísért. A közönség zajosan éljenezett és tapsolt. Mielőtt még a nagyszerű ünnepélyt a kör buzgó elnöke, kinek e szép gyűlés sikerében buzdítása és rendezése folytan oroszlanrészre van, bezárta volna, az egész közönség lelkesen énekelte a „Szózat”-ot.

Az ünnepélyt közelebéd követte, melyen 60-an vettünk részt. Az első felköszöntőt Tamás István elnök mondotta a püspök úr ő kegyelmességére, majd Demeter Lőrinc főszolgabíró a kör elnöke. Még igen sok felköszöntő hangzott el, melyek közül nem egy akör munkálkodása iránti elismerés hangja volt.

EGYHÁZMEGYEI ZSINAT.

Egyházmegyei zsinat előkészítése.

Az esperesi kerületek következő kérdőpon-
tokat kaptak a bizottságtól:

1. Fentartandó-e a vízkereszt ünnepén való házszentelés?

Ha igen, nem volna-e jobb az Epiphania vigiliáján anticipálni, mint ahogy a görög katolikusok teszik. Mert a mostani szokás az Epiphania ünnep nagy dogmatikai jelentőségét a kurtán végzett szent mise és a legtöbb helyen elmaradó szent beszéd miatt devalválja, elhomályosítja.

2. Nem volna-e célszerű, legalább a városokban, úgy ahogy több helyt már meg is van, karácsonyra kihirdetni, hogy a pap csak ahoz megy szentelni, aki azt bejelenti vagy a kitett ivre fölírja?

3. Figyelembe véve az egyház szigorú parancsát, melynél fogva minden istentiszteleti liturgikus eseményt (S. Miss. Sacrif., Sacramenta, Sacramentalia, Processiones, Funerae etc.) latin nyelven kell végezni; de figyelembe véve egyszersmind a jelen idők körülményeket és talán már általánossá vált régi szokást: mi volna a hívek lelki java szempontjából célszerűbb kizárólag csak a szentelmények, temetések, körmenetek stb. végzésénél, a latin vagy a nép nyelvének használata?

4. Szokás, főleg egyes vallású községekben, hogy nem katolikusok temetések a katolikus templom harangjait is meghúzzák; ezen szokás bár nem tekinthető szorosabb értelemben „communicatio in sacris” tényének, de bizonyos, hogy az indifferentizmusnak tápot nyújt. Ennélfogva nem lehetne-e nagyobb botrány vagy kellemetlenség nélkül ezen szokást megszüntetni?

5. Az általános liturgiai szabályoktól eltérőleg, minő liturgikus szokások vannak egyes kerületekben vagy egyházközségekben, főleg temetésekénél, körmenetekénél és délelti istentiszteleteknél? Ezen szokások fentartása továbbra is célszerű-e, hasznos-e, szükséges-e? s ha igen, célszerű-e azoknak általánosítása és egyöntetűvé

tétele az egész egyházmegyében. Figyelembe véve azon törvényt, hogy liturgikus dolgokban „consuetudo contra legem invalescere nunquam potest.”

Az esperesi kerületek új kikerekítése.

Az egyik püspöki körlevel felhívja az egyházmegyei papságot, főleg pedig a kerületi esperes urakat, vegyék tárgyalás alá sürgősen a z a l e s p e r e s k e r ü l e t e k b e o s z t á s á t, mennyiben kellene az új közlekedési vonalokat megfelelően megváltoztatni és kiigazítani?!

Az egyházmegyei zsinatnak ez szintén tárgya lesz, melyet a kegyelmes főpásztor a papsággal egyetértve óhajtt közmegelegedésre megoldani.

Minél égetőbb ezen kérdés és minél nagyobb fontosságú úgy az egyházmegye kormányzatát illetőleg, mint az esperesi látogatások és kerületi gyűlések szempontjából, annál behatóbban meg kell ezt a papságnak vitatni, s annál helyesebb elvek alapján kellene ezen nagyfontosságú kérdés megoldásánál eljárni.

A hozzászólás és megvitatás sokkal könnyebb volna mindenkinek, ha akár a központban, akár a periferiákon valaki venné magának a fáradságot, hogy egy t e r v e z e t e t k é s z i t s e n e z t p l. a K ö z m ű v e l ő d é s h a s á b j a i n i s m e r t e s s e. A kész munkához akkor sokkal jobban lehetne szólni s minden érdekelt kerület alaposabban megtehetné erre észrevételeit és javaslatait, sőt az egyes lelkészek is nyilatkozhatnának k é t e s e t e k b e n, melyik új espereskerületbe óhajtnak beosztani, melyik emporialis városba szoktak bejárni és szoktak többször megfordulni?!

Mivel azonban ez a tervezet hiányzik, talán kívánatos volna előbb az a l a p e l v e k e t t i s z t á z n i, az alapelvekre nézve megállapodni; mert csak így lesznek a benyújtandó tervezetek harmonikusok, s így felelnek meg a főpásztori óhajtnak.

Éppen azért nem lesz talán felesleges napi rendre hozni és nyilvánosságra hozni, minő szempontok szerint volnának kikerekítendő az új alesperesi kerületek?!

Először is kimondandó, hogy amint a d e c a n a t u s szó is tizet jelent, átlagosan t i z t i z p l e b á n i a t a r t o z z e k e g y e g y e s p e r e s k e r ü l e t e z h! Hol a plébániák sűrűen és egymáshoz igen közel fekszenek, (mint pld. Csikmegyében.) ott 2—3 plébániával több jöhet a kerületbe, ha ezek a központhoz közel vannak; de a hol a plébániák igen ritkák, (pl. az északibb részeken.) ott meg 7—8 plébánia is alkothat 1—1 espereskerületet. Így aztán a kerületi esperes is könnyen befuthatja plébániáit k é t s z e r i s é v e n k i n t, (t a v a s s z a l főleg az iskolák miatt, ő s s z e l j o b b a n a p l e b á n i a h i v a t a l o k f e l ű l v i z s g á l á s á r a), — viszont a papság nagyobb költség nélkül és sok idővesztetés nélkül bemehet minden gyűlésre, sőt többször is a kerületi espereshez, amit ma nem mondhatunk. 6—8 órai kocsizás nemcsak az esperesnek van ma terhére és nemcsak annak okoz tetemes kiadást; de a kerületi papságnak is:

ezért hiányzik a szorosabb összetartás és gyakoribb látogatás egymásközt.

Második elv lehetne az új kikerekítésnél, hogy a v a s ú t i v o n a l a k legyenek főirányadók, azon megjegyzés mellett, hogy aki 5—6 kilométerre esik a vonattól, illetve ennek irányától, az veendő csak fel rendszerint az új kerületbe. Persze exceptio firmat regulam, mert pl. Szolnokdobokában s más helyen is vannak plébániák, melyek minden vonalól messze esnek, s pl. Kapnikbánya akkor kiesnék minden kerületből. Ily viszonyok közt kevesebb plébánia alkothat egy-egy kerületet, hogysem az esperesnek ne legyen messze plébániát befutni, sem a kerületi papságnak ne legyen terhes és költséges a gyűlésekre beszekerézni.

Harmadik szempont lehetne, hogy m i n d e n a l e s p e r e s s é g ö n á l l ó k e r ü l e t e t k é p e z z e n, legyen külön esperese, aztán 2—3 ily alesperesség tartozhatna 1—1 főesperességhez. A főesperes saját kerületében végeznék az alesperesi teendőket, azonfelül ő vizitálná és informálná a kerületéhez tartozó esperesek plébániáit, — s nagyobb fontosságú ügyekben ő volna ezen alesperes kerületekben született p ü s p ö k i b i z t o s u g y a h á z s s á g i ügyeknél, mint az ott levő k ö z e p i s k o l á k n a l. Esetleg a főesperes vizsgálhatná a lelkész és népe között netalán előforduló altercatiákat, hogy tekintélyével jobban hathasson jobbra és balra. Úgyintén a főesperes közvetlen felügyelete és ellenőrzése alá helyezettnek az önálló h i t o k t a t ó k és középiskolai h i t a n a r o k, kik minden főesperesi kerületben külön testületet alkotnának, felvéveint külön s z a k g y ű l é s t t a r t a n á n k és ugyancsak felvéveint működésükről a főesperesnek referálnának. Ily működési körrel és praerogatívakkal birhatnának jövőben is a főesperesek. Mig az alesperesi teendők végzésére minden kerületnek meg lenne a maga alesperese. Viszont a sok közvetítő irodai munkáktól fölmentetnének, s minden intézkedés közvetlenül a püspöki irodában sokszorosítottatnék, sőt a Circularisokat is közvetlenül a központból küldenék minden plébániának!

Negyedik szempont lenne az új kikerekítésnél, hogy az a l e s p e r e s s é g s z é k h e l y e t á t l a g a z o l y e m p o r i a l i s v á r o s o k képezzék, hová a papság különben is bejár szükségteit fedezni, vagy más hivatalos teendőit végezni. Eszerint mindegyik megyeszékhely rendszerint egy-egy központot képezne, ha ott kath. plébánia létezik. Hasonlóképpen a járási székhelyek átlag a kerület központját képezhetnék, hogy amikor a kerületi papság ott megfordul, bevásárlásra, vagy más ügyekben, akkor a kerületi esperessel is érintkezessék és viszont. Ennek is meg volna a maga nagy haszna, mert sok levelezést és írásbeli érintkezést feleslegessé tenné. Közvetlen érintkezés mellett könnyebb negyedóra alatt 3—4 kérdést elintézni, kellő mederbe terelni, mint 3—4 írásbeli érintkezésel csak egyetlen hosszadalmasb kérdést teljesen tisztázni. Legyen az esperesi pragmatikának első alapelve a k ö z v e t e t l e n s é g és a s z e m é l y e s m e g j e l e n é s; mert mit az ember saját szemével lát és saját füleivel

**Tüdőbetegségek, hurutok, számkö-
högés, skrofulozis, influenza**

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéketlen utánzatokat is kínálunk, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladeköt, éjjeli izzadást

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

hall, azt egészen másképp itéli meg, mint amit több vagy kevesebb őszinteséggel referálnak.

Ha ily elvek alapján készítettnek a kerületek új kikérítése és minden egymásboz közléses 8—10 plebánia külön esperesi kerületet alkotna: akkor a vasúti gyors közlekedés mellett feleslegessé válnék „minden espereskerület részére külön egyházi tanfelügyelőséget szervezni!” Mikor a kerületi esperes 8—10 plebánián a lelkesíti hivatalt felülvizsgálja, ugyanakkor betekinthet az iskolába is és rendszerint egy füst alatt, egy fáradsággal, egy kiadás mellett a tanfelügyelői teendőket is elvégezheti. Kivételt képezhet azon kerület, hol az esperes vagy főesperes öreg vagy beteges. Ilyen helyeken az ő segítségére szolgálja a kerületi iskolalátogató, aki mintegy helyette végezne az iskolák felülvizsgálását . . .

8—10 közeleső plebánián eddig is könnyen elvégezte az esperes a tanügyi teendőket; csak ott vált szükségessé külön kerületi iskolafelügyelő, hol az esperesi kerület vagy igen terjedelmes, (pl. 20—25 plebániát foglal magában tenger új iskoláival és tengernyi fuvarozással), vagy pedig, ahol egyes érdemes főesperesek már kifáradtak, előrehaladt koruknál fogva többé 5—6 órai szakereztést nem teljesíthettek. Ámde ha 8—10 egymáshoz közléses plebánia alkot 1—1 esperesi kerületet és ezek is egy-egy vasúti vonalra esnek: akkor az esperes és iskolafelügyelő 1—1 fuvarral és egy személyben bejárhatja rendszerint a kerületet, amíg delőlött vagy reggel, pl. a plebánia hivatalt vizsgálja, délután vagy ezt követőleg felülvizsgálhatná az iskolákat és tanítók működését is. Mire való volna másnak új fuvar fizetni és új fáradságot okozni?!

A kerületi iskolafelügyelőségek helyett sokkal kívánatosabb volna az egyházmegyében tanfelügyelőséget úgy szervezni, hogy a kanonok úr mellé még két *segéd-tanfelügyelőség szerveztetnék*, s ezek az egyházmegyei katolikus népiszkoláit sorral látogatná, aztán tapasztalataikról negyedévenként jelentést tennének vagy a főpásztornak, vagy a szentszékeknek, mint főtanhatóságnak. Emellett egy törzskönyvet vezetnének a népiszkolákról és tanítókról, — ott pedig, hol bajok mutatkoznak, vagy elközösítés, államosítás van folyamatban, a helyszínen megjelenve, nemcsak alapos tájékozást szereznének, hanem az ottani lelkipásztornak is segélyére volnának, a helyzetről utasításokkal és kellő felvilágosításokkal szolgálnának. Sőt ahol nagyobb kérdések és nehézségek merülnek föl, oda maga a kanonok főtanfelügyelő úr is kísérelne, hogy maga láson, halljon, tapasztaljon, — addig a központi hivatalt egyik segéd-tanfelügyelő látná el. Így a kath. népiszkolák nemcsak sokkal hamarabb fellendülnének, (mert a központi látogatásra pap, iskolaszék és tanító jobban törekednek tőle telhetőleg mindent rendezni, és minden tekintetben megfelelni;) de emellett a segéd-tanfelügyelőkből oly tanferfiak képződnek, akik az egyházkormányzatnak nagy szolgálatot tehetnek; míg a régi rendszer szerint az új tanfelügyelőnek pár évig magának is bele kell szoknia teendőibe és a népiszkolai ügyek referálásába; miket előterjeszt ma anélkül, hogy közvetlenül tájékozva volna az egyes kérdésekben! Ezért aztán sokkal nehezebb is a kérdéseket elintézni, és hány esetben megteveszti a főtanfelügyelőt is, egyesek hiányos vagy éppen téves információja?!

Mikor tehát az állam és a miniszter is kerületenként központi iskolalátogatókat szervez, hogy a központ közvetlen

felügyelete és ellenőrzése alatt álljon minden tanintézet, talán az egyházmegyei főtanfelügyelőség mellé is szervezni kellene legalább 2—3 segéd-tanfelügyelőt, kik az egyházmegyét bejárva, közvetlen tapasztalataink alapján referálnának, az iskolákat közvetlenül ellenőrzétek, és közvetlenségükkel sok írásbeli ügyet feleslegessé tennének, mikor pedig otthon vannak, segélyére és szolgálatára vannak a főtanfelügyelőnek úgy, mint egyes kérdésekben az egyházhatóságnak. Ha nagy a paphiány, akkor egyes képezdei tanárokat lehetne átmenetileg erre alkalmazni, vagy pedig kath. középiskoláinkat átadhatnák egyes szerzetesrendeknek, a jezsuitáknak, piaristáknak vagy a cisztercitáknak, hogy az ott elfoglalt papok más alkalmazást nyerhessenek. Ez anyagilag kevesebbe kerülne, az egyházmegyének sem kellene annyit áldozni tanítóképzésre és nyugdíjra, és mindjárt volnának egyéneink az állami középiskoláknál szükséges hittanári állások betöltésére.

Lehet, hogy mások talán jobb és helyesebb eszmékkel rendelkeznek; — más és helyesebb vélekedésben vannak. Én azért vettem papírra ezen néhány igénytelen gondolatot, hogy ezeket olvasva, mások vagy ezeket helyreigazítva jobb tervezetet nyújtsanak; vagy pedig, ha ezeket a periferiakon mindnyájan helyeselnék, akkor a kerületi gyűlések elé egyöntetűleg ily javaslatokat terjeszsenek, illetve ily alapelvek alapján tegyék meg javaslatukat.

Halljuk hát elsősorban a tapasztaltabb főespereseket?! Szóljának ők sürgösen a kérdéshez és nyújtsanak ők egy-egy projectumot akár az egész egyházmegyére kiterjedőleg, akárcsak saját kerületeik beosztását illetően! Csak így biztosíthatjuk az alaposságot és az egyöntetűséget és csak azután tárgyalhatjuk ezt közmegelegedésre az egyes kerületi gyűlések!

Veritas.

Új házasságügyi rendelet.

(Folytatás.)

5.

V. *Erkölcseleg meg van engedve nevezetteknek jelen lenni a házasság megkötésénél:*

1. §. ha törvényes uton-módon előttük ismeretes, hogy a házasulandó felek szabad állapotban vannak és a jogi követelményeknek eleget tettek;

2. §. ha azonfelül tudomásuk van arról, hogy a házasulandók állandóan a házasságkötés helyén laktak, vagy legalább is egyik fél egy hónapon keresztül ott tartózkodott;

3. §. Ha valami okból nem volna erkölcsileg megengedve, hogy az illetékes lelkész vagy egyházi főpap jelen legyen a házasságkötésnél, szükséges, hogy az egyik házasulandó félnek illetékes lelkészétől vagy főpapjától engedélyt szerezzenek, ha csak valami közbejött nagy szükségesség az engedély kérésétől föl nem menti.

4. §. A kóbor személyek házasságkötésénél szükség esetén kívül nem szabad a lelkésznek közreműködni, ha csak az ügyet az egyházi főhatósághoz, vagy az attól megbízott paphoz fel nem terjesztette és onnan engedélyt nem nyert.

5. §. Minden esetben pedig szabály legyen, hogy a házasság a jegyesnő lelkesze előtt kötéssé, ha csak ezen szabály alól valamelyes igaz ok felmentést nem ad.

M a g y a r á z a t. Megtörténhetik, hogy a lelkész vagy főpap valide érve nyesen működik ugyan közre a házasság megkötésénél,

de illicite, azaz erkölcsileg meg nem engedve. Ilyenkor a házasság érvényes ugyan, de a közreműködő lelkész vagy főpap vétkezik. Ez a vétkezés akkor történik meg, ha a lelkész vagy főpap nem kutatja a házasulandók szabad állapotát, sem az ő területén való tartózkodásukat, sem kóbor voltukat, sem a jegyesnő kiváltságát, sem netaláni fenálló hiányokat, melyek miatt másolt engedélyt, licentiát kellene kérnie: hanem egyszerűen megesketik, mindenesetre jóhiszeműleg, a jelentkező házasulandókat, — de mégis hibázna a hanyagság miatt. Hogy ez az erkölcsi hiba meg ne történhessenek, követeli X. Pius pápa ő szentsége, hogy az illetékes lelkész vagy főpap csak akkor működjék közre a házasság megkötésénél, ha utánjárás után biztosan tudja, hogy mindkét házasulandó fél szabad állapotban van; ha minden törvényes előírásoknak megfelelnek, ha meg van győződve, hogy vagy mindkét fél, vagy egyik fél állandóan azon területen lakott, vagy legalább egy hónapig ott tartózkodott, a melyen a házasságot meg akarták kötni. Ha belátják nevezettek, hogy valami okból nekik nem szabad közreműködni valamely házasság megkötésénél, akkor kötelesek valamelyik fél lelkészétől vagy főpapjától jogi értelemben vett engedélyt, licentiát kérni. Ha valami nagy szükség miatt ezt nem tehetik, például ha erkölcsi vagy anyagi veszteség érne a feleket a házasságkötés elhalasztása miatt, akkor engedély kérés nélkül licite közreműködhetnek, mert igazolja őket a sürgős és nehéz körülmény. Azon személyekre nézve, kik állandóan nem laktak egy helyen, sőt az egyik vagy másik helyen való tartózkodásuk is igen rövid szokott lenni, minők például a vándor színeszek, vándor komédiások, vándor cirkusz tagjai, vándor kereskedők stb., kiket kóbor személyeknek szokunk nevezni: azt követeli az egyház feje, hogy ezeknek házasságkötésénél csak az egyházmegyei főhatóság engedélyével szabadon közreműködni. Arra is kell ügyelni, hogy tisztesség okáért és a régi szokásnak megfelelően is a házasságkötés rendesen a jegyes nő papja előtt menjen végbe. Disztelen dolog ugyanis, ha a jegyesnőt hurcolják más községbe esküvés végett. A jegyes nőt csak akkor illik messze vinni, például más községbe, ha már asszony lett a házasság megkötése által. Fontos ok nélkül tehát ezen szabályoktól eltérni nem szabad.

P á l y á z a t.

A farkaslaki róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek.

Jövedelme: 111 kalangya ösz-, ugyanannyi tavasz-kepe, 185 korona ospora, 44 terü zúfiza, 40 korona a községtől, 40 korona a tandíjból, 100 korona stola-stipendium, 4 hold kaszáló, 1 1/2 hold szántó, 15 kézinapszám. Van pompás lakasa, kertje, gazdasági épületei.

Kötelessége: a mindennapi és ismétlődő iskolások tanítása kijelölés szerint, kántori teendők végzése, a faiskola kezelése.

A folyamodványok ápril. 5-ig a plebánia hivatalba küldendők, kántori próba a közbesső vasárnapokon van. Az állás kinevezés esetén azonnal elfoglalandó.

Kelt Farkaslaka, (Udvarhely m.) 1907. márc. 18.

Kiss János,
iskolaszéki elnök plebános.

A szerkesztő üzenete.

Gy. K. Köszönöm a jókívánatokat. Igaza van, a lapszerkesztés „misszió”, melyhez nagyon szükséges az „állandó munkakedv.” Keressen fel mások is. A felkötőnkötök egy kissé megkurtítottam.

B. F. Várom a költői szármalású husvétit cikket. Küldje be hamarabb, mert írásban esélyem már útból vagyok.

Benevolens. Köszönöm. Sorra jön minden.

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvárt.

Legújabb könyvnyomda Alsófehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságú és főtisztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvénytársaságnak és kir. ügyészségnek, Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának, a Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia“ takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanonciskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna“ gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár-részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkesi hivatalok egy nagyobb részének.

♣♣♣♣♣♣ **Állandó kiadványai:** ♣♣♣♣♣♣

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallásirodalmi és szép-
* * * * * irodalmi heti közlöny, * * * * *

Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat
tulajdonában.

XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hírlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági
* * * * * hetilap, * * * * *

Saját tulajdonában.

XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáregyes. Lap

Az oltáregyesületek hivatalos közlönye. V. évfolyam.

Megjelenik füzet alakban havonként egy-
szer két nyomtatott iv terjedelemben.

Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI ZSINAT.

Jrta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vastag füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet leírása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitigazságok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztség. — A bérmlás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívő nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi biráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. Bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intenciók könyv.

(Liber intentionum)

A szentmisék naponkénti folytatólagos végzésének kimutatására szolgáló rovatos könyv akár egyes áldozatoknak, **ad personam**, akár nagyobb egyházak vagy szerzetestestületek sekrestyeigazgatói számára.

- Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona. -

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lemergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szpori János, főgimn. tanár.
Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Jrta: Jálíth György.

Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

Lelkesi hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkesi címmel nyomtatott levélpapírok, levélborítékok stb. stb. nagyraktára.